

Sygn. akt III AUa 2348/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Antonina Grymel (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. S. (1) (K. S. (1))

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 23 sierpnia 2018 r. sygn. akt VI U 465/18

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

2. zasądza od K. S. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kwotę 420zł (czterysta dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

/-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2348/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lutego 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.:

- 1) stwierdził, że w okresie od 1 kwietnia 2011r. do 30 listopada 2011r. oraz od 16 października 2017r. z tytułu prowadzenia działalności jako wspólnik spółki jawnej (...) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu;
- 2) stwierdził, że w okresie od 1 grudnia 2013r. do 15 października 2017r. z tytułu prowadzenia działalności jako wspólnik spółki jawnej (...) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;
- 3) ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe dla K. S. (1) jako wspólnika spółki jawnej za okres od grudnia 2013r. do października 2017r.;
- 4) ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011r. do grudnia 2017r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona – kwestionując pkt 2-4 – domagała się jej zmiany i stwierdzenia, iż w okresie od 1 grudnia 2013r. do 15 października 2017r. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jako wspólnik spółki jawnej nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym oraz wypadkowym i ustalenia, że nie jest dłużnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne jako wspólnik spółki jawnej, jak też zasądzenia od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, wskazując, iż utworzona w lipcu 2008r. spółka jawna już od grudnia 2009r. została postawiona w stan likwidacji i od tamtej pory faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych, powołując się na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2018r. zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, iż w okresie od 1 grudnia 2013r. do 15 października 2017r. K. S. (1) z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jako wspólnik spółki jawnej (...) w K. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowym, a nadto nie jest dłużnikiem z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne spółki jawnej (...) w K. oraz orzekł o kosztach procesu.

Zustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż umowa spółki jawnej (...) s.j. z siedzibą w K. została zawarta w dniu 29 lipca 2008r. - obecnie K. K. (1) nosi nazwisko S..

Postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach spółka została wpisana do rejestru w dniu 18 sierpnia 2008r. pod numerem (...).

W dniu 22 sierpnia 2008r. spółka zawarła umowę o prowadzenie dokumentacji podatkowej z Kancelarią Doradców (...), K., (...) s.c. w K..

Spółka posiadała dwa konta: w banku (...) S.A. Oddział w T. oraz w banku (...) S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w B..

Prowadziła księgę przychodów, w której ewidencjonowała faktury sprzedaży i rozchodów oraz faktury dotyczące wydatków. Nie prowadziła tzw. kasy. Wspólnicy pobierali z banku pieniądze i wydatkowali je na potrzeby spółki.

Na koniec 2008r. zysk do podziału wynosił 72.937,10 zł, zaś w 2009r. spółka poniosła stratę w wysokości 16.941,90 zł.

W dniu 21 grudnia 2009r. wspólnicy spółki postanowili w uchwale nr 1 z dniem 31 grudnia 2009r. zakończyć działalność i rozwiązać spółkę. Jej likwidacja trwa do chwili obecnej. Wspólniczki są skłócone, rozmawiają ze sobą tylko przez swoich pełnomocników.

Spółka nie posiada majątku rzeczowego, a jedynie dochodzi swoich roszczeń z tytułu należności w sądzie oraz posiada długi do spłacenia. Nie posiada aktywnych kont bankowych.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd I instancji uznał, iż odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, iż bezspornym jest, że spółka w dniu 31 grudnia 2009r. zakończyła działalność i rozpoczęła się jej likwidacja, która trwa do dnia dzisiejszego.

Stwierdził również, iż w praktyce sądy nie podzielają poglądu wyrażonego przez organ rentowy, iż obowiązkowe ubezpieczenie wspólnika spółki jawnej wynika już z samego faktu uzyskania statusu wspólnika w takiej spółce, podkreślając,

iż podleganie ubezpieczeniom społecznym przez wspólnika spółki prawa handlowego nie pozostaje w związku z prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej, ściśle związanej z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego. Spółka osobowa ma na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiadają bez ograniczenia, jako osobowa spółka prawa handlowego, nie ma osobowości prawnej, lecz może we własnym imieniu nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana (art. 8 k.s.h.), więc jest podmiotem określonym w art. 33¹ k.c. Zatem to spółka, a nie wspólnicy, prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, więc spółka, nie wspólnicy jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Z kolei o objęciu ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi wspólników spółki jawnej, decyduje prowadzenie przez nich działalności pozarolniczej, której zakres pojęciowy nie pokrywa się ściśle z zakresem prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej (art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o "emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych"). Nie mniej jednak wspólnik spółki jawnej jest utożsamiany z osobą prowadzącą działalność pozarolniczą.

W ocenie Sądu I instancji, chodzi więc o podejmowanie pewnych czynności o charakterze gospodarczym, a nie uzyskanie wyłącznie statusu wspólnika. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązek ubezpieczenia społecznego, w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, czy zatrudnionych na podstawie stosunku pracy lub innych umów cywilnoprawnych, wiąże z rzeczywistym wykonywaniem tej działalności i realizacją tych umów. Składki na ubezpieczenie społeczne są przy tym zasadniczo odprowadzane od uzyskanego przychodu lub przychodu, który dany podmiot zamierza osiągnąć. Nie wystarczy więc samo zgłoszenie do właściwej ewidencji i zawarcie umowy o pracę. Dlatego też objęcie wspólnika spółki jawnej ubezpieczeniem społecznym nie wynika wyłącznie z zawarcia umowy spółki i zgłoszenia do KRS, ale konieczne jest, by spółka ta prowadziła działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy zwrócił nadto uwagę, iż w wyroku z dnia 13 września 2010r.

(II UK 82/10) Sąd Najwyższy wskazał, iż obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlega każdy będący osobą fizyczną wspólnik spółki komandytowej związanej

w celu prowadzenia działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność. Podobnie w wyrokach z dnia 7 marca 2012r. (II UK 18/12) i z dnia 23 października 2012r. (II UK 75/12) Sąd Najwyższy podkreślił, iż osoba przystępująca w charakterze komandytariusza do prowadzącej już działalność spółki komandytowej podlega obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym od dnia złożenia notarialnego oświadczenia o przystąpieniu do spółki. Z powyższych wyroków wynika zatem,

że ubezpieczeniem społecznym zostali objęci wspólnicy spółek komandytowych, co prawda od chwili uzyskania statusu wspólnika, ale spółki te prowadziły już działalność gospodarczą. Takie stanowisko zajął też Sąd Apelacyjny w Gdańsku

w wyroku z dnia 15 lipca 2016r. (III AUa 425/16) oraz z dnia 15 lutego 2017r. (III AUa 1631/16). Wprawdzie stan faktyczny sprawy dotyczył daty objęcia wspólnika spółki jawnej ubezpieczeniami społecznymi, jednak zdaniem Sądu I instancji powyższe rozważania mają znaczenie również przy odpowiedzi na pytanie, do kiedy wspólnik spółki jawnej

podlega ubezpieczeniom społecznym. W tym też zakresie Sąd stanął na stanowisku, iż ten obowiązek ustaje z chwilą zaprzestania prowadzenia przez spółkę działalności gospodarczej, a nie z momentem utraty statusu wspólnika.

Postępowanie dowodowe wykazało tymczasem, że co najmniej od 1 stycznia 2010r. spółka nie prowadzi działalności gospodarczej, została postawiona w stan likwidacji, co trwa do chwili obecnej, co mając na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł o zmianie zaskarżonej decyzji, jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego wskazując art. 98 § 1 k.p.c.

w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Apelację od przedstawionego orzeczenia wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości.

Powołując się na zarzut:

1) naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c. w związku z art. 321 k.p.c. w związku z art. 316 k.p.c. poprzez orzeczenie w treści wyroku ponad zakres sprawy wynikający z zaskarżonej decyzji,

2) naruszenia prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 i w związku z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r.

o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 84 § 2 k.s.h. poprzez błędne uznanie, że uchwała o likwidacji spółki i jawnej i sam proces likwidacji

z mocy prawa wywołuje skutek zakończenia działalności, a tym samym niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wspólnika spółki jawnej z uwagi na zakończenie prowadzenia tej działalności, pomimo jej nie wykreślenia z KRS,

- skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, względnie domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, w każdym przypadku wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego za obie instancje.

W uzasadnieniu podniósł, iż nie sposób zgodzić się z argumentacją Sądu I instancji przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż w wyniku oceny materiału dowodowego ustalono, że odwołująca nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu bycia wspólnikiem spółki jawnej z racji,

iż spółka została postawiona w stan likwidacji od 2009r.

Jako zupełnie niezrozumiałe uznał przy tym, iż Sąd przekraczając ramy zaskarżonej decyzji orzekł, że odwołująca nie jest dłużnikiem z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne spółki jawnej (...) w K., orzekając tym samym ponad sentencję decyzji, gdyż nie dotyczyła ona przeniesienia odpowiedzialności za długi spółki jawnej,

a objęcia odwołującej ubezpieczeniem społecznym z tytułu posiadania statusu wspólnika spółki jawnej.

Apelujący wskazał, iż zgodnie z utrwalonym i jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Postępowanie sądowe zmierza do kontroli prawidłowości lub zasadności zaskarżonej decyzji, a w związku z tym wykluczone jest rozstrzygnięcie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, żądań zgłaszanych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012r.,

II UK 275/11). Zatem sąd nie może we własnym zakresie ustalać sytuacji prawnej uczestników ubezpieczenia społecznego. Kontrola sądu musi korespondować

z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając każdorazowo decyzję administracyjną uwzględnia aktualny stan prawny, faktyczny i dowodowy. Wskazane okoliczności identyfikują werdykt organu rentowego. Funkcja kontrolna sądu koncentruje uwagę na ocenie materii, która wcześniej była tematem decyzji. Zasadniczym celem postępowania przed sądem jest merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony,

co do których powstał spór. Oznacza to, że funkcja rozpoznawcza sądu ograniczona została przedmiotem i zakresem konkretnej decyzji organu rentowego. Wtórne znaczenie ma zakres odwołania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia

21 października 2014r., III UZ 11/14).

W niniejszej sprawie oczywistym jest, że wydana w niej decyzja dotyczyła podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu posiadania statusu wspólnika spółki jawnej. Tym samym jej przedmiotem nie był w ogóle objęty zakres przeniesienia odpowiedzialności K. S. (2) za istniejące zobowiązania spółki jawnej

z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

Organ rentowy zaznaczył jednocześnie, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 321 k.p.c. i 316 k.p.c. ulega modyfikacji poprzez pryzmat art. 477⁹

i art. 477¹⁴ k.p.c. Skutkiem interpretacyjnym jest to, że nawet sąd w sprawach

z ubezpieczenia społecznego nie może orzekać ponad przedmiot sprawy określony w sentencji decyzji organu rentowego. Żądania wyrażone w odwołaniu albo żądania organu rentowego wyrażone w odpowiedzi na odwołanie lub w apelacji bądź

w odpowiedzi na apelację, wykraczające poza sentencję decyzji, w istocie są bezprzedmiotowe, gdyż nie wywołują żadnych skutków prawnych. Dlatego też zupełnie nie do zaakceptowania jest na gruncie art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c. w związku z 321 k.p.c. w związku z art. 316 k.p.c. teza, że sąd powszechny może w sposób dowolny wyznaczać ramy wyroku nawet z wyraźnym przekroczeniem przedmiotu decyzji wyrażonego w jej sentencji. Sąd nie może zmienić ram określonych

w zaskarżonej decyzji, gdyż odebrałby w ten sposób organowi rentowemu prawo

do pierwotnego badania sprawy w postępowaniu administracyjnym, co bezspornie jest niezgodne z obowiązującym prawem i orzecznictwem Sądu Najwyższego

i sądownictwa powszechnego, Rolą sądu jest dokonanie kontroli decyzji organu rentowego. Wprawdzie posiada on uprawnienia rozpoznawcze, jednak wspomniany aspekt kontrolny wyznacza zakres oceny, także w ujęciu temporalnym. Na tym polega specyfika postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Punktem odniesienia dla sądu jest decyzja organu rentowego, co oznacza, że sąd

co do zasady nie może dokonywać oceny sytuacji faktycznej i prawnej nieznannej Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. W przeciwnym razie doszłoby do uchybienia swoistego "dwuinstancyjnego" postępowania, którego celem jest zespolenie administracyjnoprawnego i sądowego modelu procedowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 maja 2014r., III AUa 1931/13).

W wydanym wyroku Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżoną decyzję wykroczył poza zakres przedmiotu sprawy, tj. stwierdził, że K. S. (2) nie jest - jako wspólnik spółki jawnej - odpowiedzialna za zadłużenie tejże spółki z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne, co nie stanowiło jednak przedmiotu owej decyzji.

W dalszej kolejności skarżący stwierdził, iż z treści art. 8 ust. 1 pkt 4

w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej wynika, że dla potrzeb podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wspólnik spółki jawnej uważany jest za osobę prowadzącą działalność pozarolniczą. Pozostawanie wspólnikiem takiej spółki stanowi zatem prowadzenie pozarolniczej działalności w rozumieniu powołanego

art. 8 ust. 1 pkt 4. Skoro spółka jawna jest spółką osobową mającą na celu prowadzenie pod własną firmą przedsiębiorstwa (zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonego do prowadzenia działalności gospodarczej - art. 55¹ k.c.), to obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlega każdy

będący osobą fizyczną wspólnik spółki zawiązanej w celu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność.

Z tego względu wykonywanie pozarolniczej działalności, o którym stanowi art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, to nic innego jak posiadanie statusu wspólnika spółki prowadzącej działalność gospodarczą. Podleganie przez wspólnika takiej spółki obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności pozarolniczej do dnia zaprzestania jej wykonywania należy zatem odnosić do okresu posiadania statusu wspólnika w spółce prowadzącej (wykonującej) działalność gospodarczą, a nie do faktycznego uczestniczenia

w działalności przedsiębiorstwa, jak wywodzi Sąd Okręgowy. W rezultacie status wspólnika spółki wyznaczony treścią stosunku prawnego danej spółki jawnej nie ma znaczenia dla powstania obowiązku ubezpieczeniowego, gdyż podleganie temu obowiązkowi nie zależy od stosunków zachodzących pomiędzy wspólnikami takiej spółki, ale wyłącznie od pozostawania jej wspólnikiem. Prowadzenie pozarolniczej działalności m.in. poprzez pozostawanie wspólnikiem spółki jawnej wywołuje powstający z mocy skutek w postaci podlegania ubezpieczeniom społecznym, istniejący przez cały czas istnienia przesłanek określonych w art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, niezależnie od woli wspólników i ukształtowania przez nich stosunków wewnętrznych spółki.

Organ rentowy podkreślił jednocześnie, iż przedstawiony wyżej kierunek wykładni znajduje potwierdzenie w treści art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, zgodnie

z którym obowiązkowi ubezpieczeniowemu nie podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność w okresie, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców, w myśl której wykonywanie działalności gospodarczej może zawiesić przedsiębiorca. Wspólnicy spółki jawnej nie są przedsiębiorcami, a więc zawiesić działalność gospodarczą może jedynie spółka. Zawieszenie działalności przez spółkę wywołuje jednakże skutek także wobec wszystkich jej wspólników w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym. W okresie zawieszenia działalności przez spółkę jej wspólników nie można bowiem uznać za osoby prowadzące pozarolniczą działalność poprzez pozostawanie wspólnikami spółki prowadzącej działalność gospodarczą.

Organ rentowy podniósł nadto, iż spółka jawna powstaje z chwilą wpisu

do KRS (art. 25¹ § 1 k.s.h.), zaś zostaje rozwiązana z chwilą jej wykreślenia - art. 84 § 2 k.s.h.

Zgodnie z ustalonym przez Sąd Okręgowy stanem faktycznym spółka jawna (...) do chwili wydania zaskarżonego wyroku nie została wykreślona

z KRS, w związku z czym należy uznać, iż K. S. (2) posiadała status wspólnika spółki jawnej działającej jako przedsiębiorca i w związku z tym była osobą prowadzącą pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 4, podlegającą obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej. Bezprzedmiotowe zatem jest badanie, czy spółka jawna faktycznie prowadzi działalność gospodarczą, czy też nie. Na gruncie ubezpieczeń społecznych nie ma to znaczenia, gdyż wspólnicy spółki osobowej nie są przedsiębiorcami, do których ma bezpośrednie zastosowanie art. 13 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, na podstawie którego sąd powszechny bada czy indywidualna (osobista) działalność gospodarcza jest faktycznie prowadzona czy też nie.

Skarżący zaznaczył także, iż ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych

w przypadku spółek osobowych, jak również kapitałowych, nie reguluje zagadnienia dotyczącego prowadzenia działalności przez te spółki - tj. co należy przez to rozumieć i jak definiować. Przedmiotową kwestię reguluje wyłącznie Kodeks spółek handlowych - w zakresie powstania i zakończenia działalności spółek oraz ustawa "Prawo przedsiębiorców" - w zakresie zawieszania prowadzenia działalności przez spółkę. Skoro więc powołane akty prawne nie nakazują traktować likwidacji spółki osobowej jako zakończenia jej działalności, na gruncie ubezpieczeń społecznych nie można dokonać takiej wykładni art. 13 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż jest ona pozbawiona merytorycznego oraz prawnego uzasadnienia.

Jednocześnie organ rentowy zauważył, iż powołany przez Sąd Okręgowy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2010r. (II UK 82/10) nie definiuje pojęcia prowadzenia działalności spółki osobowej odmiennie niż jest to uregulowane w Kodeksie spółek handlowych i ustawie "Prawo przedsiębiorcy", wobec czego zakończenie działalności spółki następuje tylko i wyłącznie w wyniku wykreślenia

z KRS albo poprzez czasowe zakończenie działalności w wyniku jej zawieszenia.

W przedmiotowej sprawie żadna z przesłanek zakończenia działalności spółki jednak nie wystąpiła, jak również spółka jawna nie zawiesiła działalności.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasłużyła na uwzględnienie.

Podejmując rozważania przypomnieć należy, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania, co oznacza, iż żądanie niebędące przedmiotem decyzji nie może stanowić przedmiotu sporu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

4 grudnia 2009r., III UK 44/09, LEX nr 578157 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2015r., II UZ 12/15, LEX nr 1789937).

Kontrolowaną decyzją z dnia 7 lutego 2018r. - w jej zaskarżonej części - organ rentowy stwierdził, iż w okresie od 1 grudnia 2013r. do 15 października 2017r.

z tytułu prowadzenia działalności jako (...) spółki jawnej (...) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu oraz ustalił podstawę wymiaru składek na przedmiotowe ubezpieczenia za okres od grudnia 2013r. do października 2016r., a nadto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011r. do grudnia 2017r.

Jakkolwiek w odwołaniu od powyższej decyzji, reprezentujący K. S. (1) profesjonalny pełnomocnik, istotnie wniósł o jej zmianę także poprzez ustalenie, iż odwołująca nie jest dłużnikiem z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne jako współnik spółki jawnej, jak trafnie zarzuca jednak organ rentowy, tak skonkretyzowane żądanie, jako oczywiście wykraczające poza treść zaskarżonej decyzji, a tym samym niedopuszczalne, już tylko z tej przyczyny sprawia, iż zaskarżony wyrok - w omawianym zakresie - nie mógł się ostać.

Jak wskazano wyżej, przedmiot rozpatrywanej sprawy stanowi podleganie K. S. (1) ubezpieczeniom społecznym, jako współnika spółki

jawnej, dla którego zarówno wysokość składek na ubezpieczenia społeczne, jak i ubezpieczenie zdrowotne, ma charakter wtórny.

Dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii zasadnicze znaczenie ma fakt,

iż z mocy art. 8 ust. 6, pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.), współników m.in. spółki jawnej, uważa się za osoby prowadzące pozarolniczą działalność, tj. w oparciu o art. 6 ust. 1 pkt 5 tej samej ustawy - podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, zaś wedle jej art. 12 ust. 1 - także obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu.

Nie budzi żadnych wątpliwości, iż w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (aktualnie na podstawie przepisów ustawy

z dnia 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców - Dz. U. z 2018r., poz. 646 ze zm.),

w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, iż podstawą powstania obowiązku ubezpieczenia w oparciu o powołane przepisy jest faktyczne wykonywanie działalności pozarolniczej, w tym gospodarczej, co oznacza,

że wykonywanie tejże działalności, to rzeczywista działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągle (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2005r., I UK 80/05, OSNAPiUS 2006, nr 19-20, poz. 309; z dnia 14 września 2007r., III UK 35/07, LEX nr 483284; z dnia 18 lutego 2009r., II UK 207/08, LEX nr 736738; z dnia 19 lutego 2009r., II UK 215/08, LEX nr 736739; z dnia 19 lutego 2010r., II UK 186/09, LEX nr 590235; z dnia 22 lutego 2010r., I UK 240/09, LEX nr 585723; z dnia 18 listopada 2011r., I UK 156/11, LEX nr 1102533). W rezultacie też, prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej o tyle stanowi tytuł podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, o ile faktycznie ubezpieczony działalność tę wykonuje, choć stopień natężenia jego aktywności może być różny.

Podkreślić jednak należy, iż wspomniany wyżej art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyraźnie rozróżnia "wspólników spółki jawnej" (pkt 4) jako kategorię odrębną od "osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie - ogólnie rzecz ujmując - przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych" (pkt 1).

Innymi słowy, wspólnik spółki jawnej jest uznawany za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność na mocy art. 8 ust. 6 pkt 4 cytowanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jednak nie jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (w odniesieniu do podlegającego ocenie prawnej stanu faktycznego - na podstawie art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. prawo o swobodzie działalności gospodarczej - tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 2168), gdyż taką osobą jest spółka jawna, a nie jej wspólnik. Zgodnie z art. 2 ustawy prawo o swobodzie działalności gospodarczej, działalność gospodarczą w rozumieniu tej ustawy prowadzi przedsiębiorca, a przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą; za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4). Przytoczona definicja przedsiębiorcy w konfrontacji z pojęciem "osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej" (w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), w ocenie Sądu Apelacyjnego, wyklucza z kręgu osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej wspólnika spółki jawnej, ponieważ to nie on, lecz spółka jawna, której jest wspólnikiem, prowadzi zawodowo we własnym imieniu działalność gospodarczą.

W konsekwencji też wspólnicy spółki jawnej, jako osoby prowadzące pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podobnie jak wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki komandytowej lub partnerskiej nie mogą być traktowani jako osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu pkt 1 cytowanego przepisu, ponieważ zostali wyłączeni z tego kręgu w wyniku wyraźnego uznania ich za osoby prowadzące pozarolniczą działalność - art. 8 ust. 6 pkt 4, niebędące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą - art. 8 ust. 6 pkt 1, natomiast o podleganiu przez nich ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej decyduje samo posiadanie statusu wspólnika spółki jawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2005r., I UK 335/04, OSNP 2006, nr 3-4, poz. 630, z 23 sierpnia 2006r., I UK 388/04, LEX nr 1615106, z dnia 12 września 2006r., I UK 53/06, LEX nr 957388, z dnia 12 lipca 2017r., II UK 295/16, LEX nr 2347776).

Skoro więc z ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego jednoznacznie wynika, iż w spornym okresie K. S. (1) pozostawała wspólnikiem (...) spółki jawnej, zaskarżoną decyzję - stwierdzającą podleganie przez nią z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego - ocenić należy jako prawidłową, zaś jej odwołanie nie mogło przynieść pożądanego skutku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Apelacyjny uznając apelację organu rentowego za w pełni uzasadnioną, zmienił zaskarżony wyrok na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekając jak w sentencji.

O kosztach rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018r., poz. 265).

/-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR